

76-Giới Rình Nghe Lén:

Phật tại thành Vương xá, lúc đó Lục quần Tỳ kheo và Thập thất quần Tỳ kheo thường hay tranh cãi với nhau, cãi xong rồi bỏ đi. Thập thất quần Tỳ kheo cho là Lục quần Tỳ kheo không nghe được tiếng nói của họ nên nói với nhau: “Lục quần tánh hung dữ lại mạnh khỏe, ưa thích đấu tranh, nếu chúng ta đồng tâm thì Lục quần không thể làm gì được”, không ngờ Lục quần Tỳ kheo rình nghe được, liền nói rằng: “Vì sao các người lại mắng chúng ta”, đáp: “Ai mắng các thầy”, Lục quần nói: “Không phải vừa rồi các người nói rằng: Lục quần tánh hung ác lại mạnh khỏe... không thể làm gì được”, Thập thất quần nói: “Ai nói, các thầy nghe được từ ai”, đáp là rình nghe được. Có Tỳ kheo thiếu đức tri túc hành hạnh đầu đà nghe biết việc này tâm không vui liền đem việc này bạch Phật, Phật do nhân duyên này nhóm họp Tỳ kheo tăng rồi hỏi Lục quần Tỳ kheo: “Các thầy thật đã làm việc này phải không?” Đáp: “Thật đã làm thưa Thế tôn”, Phật liền quở trách: “Tại sao gọi là Tỳ kheo sau khi cùng tranh cãi với người khác lại rình nghe lén”, quở trách rồi bảo các Tỳ kheo: “Do mười lợi nên kết giới cho các Tỳ kheo, từ nay giới này nên nói như sau:

Nếu Tỳ kheo sau khi tranh cãi với Tỳ kheo khác rồi đến rình nghe lén Tỳ kheo kia nói điều gì, ta sẽ nhớ giữ thì Tỳ kheo này phạm Ba-dật-đề.

Rình nghe lén là núp dưới giường dây lỗ bệ nhỏ hoặc lỗ bệ lớn hoặc giường chiếu, hoặc núp bên cửa hoặc trong phòng khác hoặc bên vách ... để nghe lén.

Tướng phạm trong giới này là nếu Tỳ kheo sau khi tranh cãi với Tỳ kheo khác rồi đến rình nghe lén việc của người, nếu nghe được thì phạm Ba-dật-đề, nghe không được thì phạm Đột-kiết-la. Không phạm là nếu vì muốn làm cho hòa hợp nên đến rình nghe.

77-Giới Khi Tăng Xử Đoán Đứng Dậy Bỏ Đi:

Phật tại nước Xá-vệ, lúc đó các Tỳ kheo đang làm yết ma tấn Bạt-nan-đà thì bị Lục quần Tỳ kheo ngăn nên yết ma không thành. Đợi khi Lục quần có nhân duyên đi vắng, một Tỳ kheo bạn của Lục quần không đi, các Tỳ kheo nói với nhau: “Chúng ta nên làm yết ma tấn Bạt-nan-đà, vì Lục quần đã đi vắng không có ai ngăn”, nói rồi liền đánh kiền chùy nhóm Tăng muốn làm yết ma tấn Bạt-nan-đà. Khi Tăng tác bạch nói đến tên của Bạt-nan-đà thì Tỳ kheo bạn này liền đứng dậy bỏ đi vì biết Tăng làm yết ma tấn Bạt-nan-đà. Tăng yết ma tấn Bạt-nan-đà xong, Tỳ kheo bạn này nói: “Yết ma này không như pháp vì không có mặt tôi mà làm”, các Tỳ kheo nói: “Thầy cũng có mặt trong lúc đó”, đáp:

“Tôi tuy có mặt nhưng khi các thầy tác bạch tôi đã đứng dậy bỏ đi”. Có Tỳ kheo thiếu dục tri túc hành hạnh đầu đà nghe biết việc này tâm không vui liền đem việc này bạch Phật, Phật do nhân duyên này nhóm họp Tỳ kheo tăng rồi hỏi Tỳ kheo bạn của Lục quần: “Thầy thật đã làm việc này phải không?” Đáp: “Thật đã làm thưa Thế tôn”, Phật liền quở trách: “Tại sao gọi là Tỳ kheo khi chúng tăng xử đoán công việc lại yên lặng đứng dậy bỏ đi”, quở trách rồi bảo các Tỳ kheo: “Do mười lợi nên kết giới cho các Tỳ kheo, từ nay giới này nên nói như sau:

Nếu Tỳ kheo khi Tăng xử đoán công việc mà yên lặng đứng dậy bỏ đi thì phạm Ba-dật-đề.

Tăng xử đoán công việc là Tăng làm yết ma Đơn-bạch hoặc Bạch-nhị hoặc bạch tứ hoặc bố tát tứ tứ hoặc yết ma mười bốn hạng người. Tướng phạm trong giới này là khi Tăng đang tác bạch làm yết ma Đơn-bạch hoặc Bạch-nhị hoặc bạch tứ... mà yên lặng đứng dậy bỏ đi thì phạm Ba-dật-đề. Không phạm là đi đại tiểu tiện hoặc đi đến chỗ không lìa nghe thấy.

78-Giới Không Cung Kính:

Phật tại nước Câu-xá-di, lúc đó các Thượng tòa-tỳ kheo đang nói về pháp, về luật, về lời Phật dạy; Tỳ kheo Xiển-na không đợi nói xong liền nói lời khác lạ xúc não, không có tâm kính sợ. Các Tỳ kheo nói: “Thầy chớ nói lời khác lạ này, không có tâm kính sợ các Thượng tòa”, liền đáp: “Tôi nói lời khác lạ, không có tâm kính sợ các Thượng tòa, đâu có can dự đến các thầy”. Có Tỳ kheo thiếu dục tri túc hành hạnh đầu đà nghe biết việc này tâm không vui liền đem việc này bạch Phật, Phật do nhân duyên này nhóm họp Tỳ kheo tăng rồi hỏi Tỳ kheo Xiển-na: “Thầy thật đã làm việc này phải không?” Đáp: “Thật đã làm thưa Thế tôn”, Phật liền quở trách: “Tại sao gọi là Tỳ kheo khi thượng tòa nói về pháp, về luật.. không có tâm kính sợ”, quở trách rồi bảo các Tỳ kheo: “Các thầy nên làm yết ma nói việc bất kính của-Tỳ kheo Xiển-na, nếu có Tỳ kheo nào giống như Xiển-na, Tăng cũng nên làm yết ma như thế. Tác pháp như sau: Tăng nhất tâm hòa hợp, một Tỳ kheo trong Tăng xưng rằng:

Đại-đức Tăng lắng nghe, Tỳ kheo Xiển-na này nói lời khác lạ xúc

não Thượng tòa không có tâm kính sợ. Nếu tăng đứng thời đến nghe, Tăng nên chấp thuận, Tăng nay nói việc bất kính của-Tỳ kheo Xiển-na. Bạch như vậy.

Như thế Bạch-tứ-yết-ma cho đến câu Tăng nói việc bất kính của- Tỳ kheo Xiển-na xong rồi. Tăng chấp thuận vì im lặng, việc này xin nhớ giữ như vậy.

Này các Tỳ kheo, do mười lợi nên kết giới cho các Tỳ kheo, từ nay giới này nên nói như sau:

Nếu Tỳ kheo bất kính thì phạm Ba-dật-đề.

Tướng phạm trong giới này là nếu Tăng chưa yết ma nói việc bất kính, các Tỳ kheo khuyên can: “Thầy chớ làm việc dâm”, đáp: “Không làm, nếu thật có làm việc dâm thì phạm Ba-la-di hay sao”, do không cung kính nên phạm Đột-kiết-la. Nếu các Tỳ kheo can: “Thầy chớ làm việc trộm cắp, hoặc chớ đoạn mạng người...”, đáp: “Không làm, nếu thật có làm thì tùy làm mà mắc tội hay sao”, do không cung kính nên phạm Đột-kiết-la. Nếu Tăng chưa yết ma nói việc bất kính, các Tỳ kheo can: “Thầy chớ làm việc dâm”, đáp: “Sẽ làm mà nếu thật có làm thì phạm Ba-la-di hay sao”, do không cung kính nên phạm Đột-kiết-la. Nếu các Tỳ kheo can: “Thầy chớ làm việc trộm cắp...” đáp: “Sẽ làm, nếu thật có làm thì tùy làm mà mắc tội hay sao”, do không cung kính nên phạm Đột-kiết-la.

Nếu Tăng đã làm yết ma nói việc bất kính, các Tỳ kheo can: “Thầy chớ làm việc dâm”, đáp: “Không làm mà nếu thật có làm thì phạm Ba-la-di hay sao”, do không cung kính nên phạm Ba-dật-đề. Nếu các Tỳ kheo can: “Thầy chớ làm việc trộm cắp...” đáp: “Không làm, nếu thật có làm thì tùy làm mà mắc tội hay sao”, do không cung kính nên phạm Ba-dật-đề. Nếu Tăng đã làm yết ma nói việc bất kính, các Tỳ kheo can: “Thầy chớ làm việc dâm”, đáp: “Sẽ làm, nếu thật có làm thì phạm Ba-la-di hay sao”, do không cung kính nên phạm Ba-dật-đề. Nếu các Tỳ kheo can: “Thầy chớ làm việc trộm cắp...” đáp: “Sẽ làm, nếu thật có làm thì tùy làm mà mắc tội hay sao”, do không cung kính nên phạm Ba-dật-đề.